

IJsselmeer

oktober 2005

BERICHTEN

Project leden varen met leden: nu aanmelden

Oostelijk en westelijk
geen oever meer te zien

Grootste futenkolonie van West-Europa
Vis Houting terug
Bezwaren Zuidpolder-Oost: provincie
NH ongevoelig

VBIJ: studiemiddag Grote Wateren
VBIJ: geen windturbineparken in IJsselmeergebied

32 jaar
IJsselmeervereniging

Colofon

IJsselmeervereniging v.h.
Vereniging tot Behoud
van het IJsselmeer

Postadres

Postbus 1
1135 ZG Edam

Bezoekadres

Landschap Noord-Holland
Dorpsstraat 65
1901 EJ Castricum
tel: 0251 362 753
fax: 0251 652 422
email: s.luger@landschapnoord-
holland.nl
Postbank 2871700

Nummer 2/2005 oktober
ISSN: 1571-9448

Hoofdredacteur a.i.:
Marten Bierman

Productie:
Twin Design bv, Culemborg

Fotografie:
Tineke van Deenen
Jan Dooyes
Susette Luger
Wil Tjoa

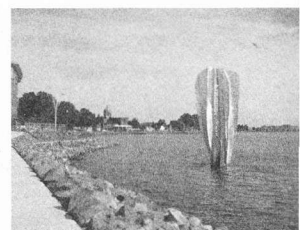
Illustratie:
Jan Dooyes

Aan dit nummer werkten mee:
Jan Baron
Marten Bierman
Jan Dooyes
Jan Derk Gerritsen
Tom Helmers
Kees Kortekaas
Susette Luger
Pieter Maas
Johan Slingerland

*Het IJsselmeergebied omvat
het IJmeer, de Gouwzee,
het Markermeer en het
'kleine IJsselmeer' te zamen
1840 km², alsmede de oevers
en het gebied landinwaarts
voorzover van invloed op de
kwaliteit en beleving van het
grote open water.*

Inhoud

Voorwoord	3
Algemene ledenvergadering zaterdag 2 april 2005 in Muiden	4
Leden varen met leden	7
Verslag vaartocht met de Strûzer	8
Hiswa 2005	9
Kandidaat beleidsraadlid	10
IJsselmeersoorten	10
Grootste futenkolonie van Europa in Enkhuizer jachthaven	10
Bezwaren tegen bebouwing Zuidpolder-Oost door provincie van tafel geveegd	10
Aanvaringsrisico's van vogels met windturbines	10
Hoeckelingsdam, compensatie voor IJburg of rietsigaar uit eigen doos?	12
Stuudiemiddag Grote Wateren	13
Persbericht Windturbines in en rond het IJsselmeer	14
Nieuwe ontwikkelingen IJburg fase 2	14
Wordt windenergie ooit rendabel?	15
Windpark West Friesland	16
Bestemmingsplan De Oksel te Enkhuizen	16
Toeristisch beleidsplan kustlijn Volendam	17
Stadsvisie Hoorn	18
Nieuws van Boskalis	19

Voorwoord

Wetlands

Eindelijk is het IJsselmeergebied dan toch door de regering officieel erkend als Wetlands overeenkomstig de conventie van Ramsar uit 1971.(!) Daarmee heeft onze zoete zee naast de nationale en Europese erkenning er nu ook een mondiale bij. Een garantie voor het ongemoeid voortbestaan is het niet zoals we aan recente gebeurtenissen in de Wadden-wetlands kunnen aflezen, maar een belemmering voor aantasting is het wel. De Nederlandse autoriteiten zullen verantwoording moeten afleggen voor hun aantastend gedrag wat als een schending van afspraken kan worden opgevat. En dat is slecht voor de internationale reputatie van een land, dat toch al niet (meer) uitblinkt in vooroplopen als het om milieubescherming gaat. Ondanks alle afspraken die op internationale natuur- en milieuconferenties worden gemaakt verslechtert de toestand van de natuur nog steeds, zowel wat betreft kwaliteit als kwantiteit. (bron: IUCN)

Nog altijd wint het korte termijn belang het van de lange termijn nadelen. Aantasten lijkt voordeliger dan beschermen. Vaak wordt hier een tegenstelling gesuggereerd tussen economie en milieu, die in werkelijkheid helemaal niet bestaat. Aantasting is ook economisch schadelijk gebleken. Een actueel voorbeeld is de drooglegging van het moeras bij New Orleans waardoor de beschermende bufferwerking voor de dijken werd verminderd en deze het eerder begaven tijdens de orkaan Katrina. In het tijdschrift Science is door Balmford al in 2002 gewezen op het hogere rendement van duurzaam landgebruik ten opzichte van veronderstelde winstgevende aantastingen. In vijf onderzochte gevallen waarbij natuurlijke ecosystemen een "winstgevender" functie kregen, is het daarmee gepaard gaande verlies ook in geld uitgedrukt. Vergeleken met de opbrengsten bleek dat bijvoorbeeld duurzaam gebruik van wetlands ruim twee keer zoveel opleverde als drooglegging ervan voor landbouw. Helémaal verrassend is die uitkomst niet. Zelf weten we dat de doorspoeling van het Westland met IJsselmeerwater tijdens droogte de tuinbouwsector voor een miljardenschade door verzilting heeft behoed. Het beschermen van groot open water is daarmee op steeds meer terreinen niet langer een malle frats van wat landschaps fanaten maar economisch handelen van de bovenste plank. Dat de Markerwaard van de kaart is betekent dus letterlijk dat we een illusie armer zijn, maar economisch des te rijker...

Marten Bierman

Algemene ledenvergadering

zaterdag 2 april 2005 in Muiden

SUSETTE LUGER

De ledenvergadering van april 2005, het is prachtig weer en de vereniging mag voor de vergadering gebruik maken van de sfeervolle Koninklijke verenigingssociëteit in Muiden. Voorafgaand aan de vergadering varen we met de Hannus van Cocky Schilperoort een stukje buiten Muiden, ook al is er bijna geen wind toch net genoeg om de zeilen van deze tjalk te heisen. Zo hebben we uitstekend zicht op het nu nog open IJmeer!

Na de vaartocht is er tijd voor een eenvoudige lunch om daarna met volle kracht te vergaderen. Herman Verheij is dagvoorzitter en opent de vergadering om 12.45 en heet alle 31 leden welkom.

Verslag ALV 15 mei en BLV 25 november 2004

De notulen van de Algemene ledenvergadering van 15 mei 2004 en het verslag van de ledenbijeenkomst van 25 november 2004, gepubliceerd in IJsselmeerberichten van respectievelijk oktober en december 2004 worden door de vergadering vastgesteld met dank aan de notulist.

Statutenwijziging vaststellen

In eerdere ledenvergaderingen is gesproken over de naamswijziging om zo het 'sterke merk' VBIJ mee te kunnen geven aan het nieuw op te richten samenwerkingsverband. Omdat de naamswijziging wél maar de tekst van artikel 4 over de wijze van samenwerking nog niet geheel vast stond, is volgens de afspraak alsnog bekrachtiging door de ledenvergadering vereist. Op 7 december 2004 is de naam van de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer gewijzigd in IJsselmeervereniging. Op 17 januari j.l. is de nieuwe stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer opgericht. Voorstel van het bestuur is om de gewijzigde statuten nu vast te stellen; de vergadering stemt unaniem voor. De statutenwijziging voor de naamswijziging

wordt definitief vastgesteld door de Algemene ledenvergadering.

Nieuw bestuurslid

In IJsselmeerberichten nr. 3/2004 heeft Jan Dooyes zich voorgesteld als kandidaat bestuurslid aan de leden. Onder luid applaus heet de ledenvergadering Jan Dooyes welkom in het bestuur. Jan Dooyes voelt zich vereerd voor deze functie te zijn gevraagd en zal met genoeg in functie treden vanaf vandaag. Er is al een plaatsje voor hem aan de bestuurstafel gereserveerd.

Bestuursverslag

Marten Bierman wil graag de bijzondere rol van de beleidsraad op de weg naar samenwerking benadrukken. De beleidsraad is steeds alert geweest in dit proces. Natuurlijk worden ook de leden van de vereniging bedankt voor het gestelde vertrouwen in het bestuur en de ruimte die het bestuur is gegeven om tot een zo goed mogelijk samenwerkingsconcept te komen. Er zijn heel wat zaken die voor een behoorlijke verandering in de vereniging hebben gezorgd. De Speeltoren is weliswaar prijsgegeven, maar de professionalisering krijgt nu binnen de samenwerking vorm. De vereniging moet een nieuw profiel aannemen. De taken om het IJsselmeergebied te redden zijn zeer omvangrijk geworden, daar staat de IJsselmeervereniging nu niet meer alleen voor: vijf organisaties kunnen nu een sterke

v.l.n.r. Joost Waals, Herman Verheij, Marten Bierman en Jan Baron

Vertrek met de Hannus

vuist maken voor bescherming van het IJsselmeergebied! De stichting VBIJ zal deze taak overnemen. Ook het personeel wordt bedankt voor de ondersteuning eerst vanuit de Speeltoren en nu vanuit Castricum.

In het jaar 2004 is de overwinning behaald in de zaak IJburg fase 2 voor de IJV en de Centrale Dorpen Raad Landelijk Noord. Er is een ontwikkeling gaande dat het IJsselmeergebied tegenwoordig door Europese regelgeving wordt bepaald. De overheid in Nederland is daar nog niet helemaal van doordrongen. Hiermee heeft de IJV niet alleen Rijkswaterstaat maar ook Europa meer als vriend gekregen dan als vijand.

Opmerkingen naar aanleiding van Bestuursverslag 2004

Nico Papineau Salm, vandaag nog voorzitter a.i. beleidsraad: allereerst complimenten aan het bestuur en het personeel met name voor de

verhuizing, hij vraagt hoe o.a. het Landschap Noord-Holland aankijkt tegen de IJmeer ontwikkelingen. Marten Bierman, voorzitter, antwoordt dat het doel van het samenwerkingsverband is om het IJsselmeergebied verantwoord te beheren. Daar behoort ook het IJmeer bij. Wel is besloten dat de lopende zaken nog door de IJV zullen worden behandeld en dat nieuwe zaken door de VBIJ zullen worden opgepikt. De samenwerkende organisaties behouden ieder op basis van gelijkwaardigheid het recht om zelf procedures aan te spannen, maar het is natuurlijk de bedoeling om dat zo veel mogelijk gezamenlijk te doen. Nico vindt het jammer dat de VBIJ nog geen gebruik heeft kunnen maken van de publiciteit die de overwinning op IJburg fase 2 met zich meebrengt. Wel merkt Jan Baron, secretaris, op naar aanleiding van de euforie betreft de IJburgoverwinning dat er tegenover het optimisme over de overheersende Europese regelge-

ving wel veel gemeentes met tegenacties bezig zijn en dat Rijkswaterstaat op zoek is naar uitzonderingen op die regels.

Marten Bierman meldt aansluitend op voorafgaande dat er zojuist een eerste Expert-meeting is georganiseerd door de VBIJ, waarin van elke organisatie beleidsmedewerkers en dus van de IJsselmeervereniging een aantal beleidsraadsleden, onze experts, aanwezig waren. Deze bijeenkomsten zullen een kader scheppen waarbinnen in de praktijk gewerkt gaat worden gegeven de doelstelling van de VBIJ. Dan zal ook vanzelf naar voren komen hoe de verschillende organisaties over zaken denken.

Het bestuursverslag 2004 wordt door de Algemene ledenvergadering vastgesteld.

Jaarrekening

Toelichting bij het financieel jaarverslag door Joost Waals. Het was een spannend jaar. Met name de

verhuizing en de overgang van het personeel naar LNH. Er is hard gewerkt aan de samenwerking. Terugkijkend is het € 6000,- positief uitgevallen. Stichting Doen heeft een subsidie toegekend van € 50.000,- ten behoeve van de oprichting van de nieuwe stichting VBIJ.

Kascommissie

Dik Regter en Nico Papineau Salm hebben voor hun onderzoek enkele vragen gesteld en deze zijn helder en goed beantwoord door de penningmeester. Wel spreekt de kascommissie zorgen uit over het aantal leden, niet alleen financieel, maar ook wat dat betekent voor het draagvlak. Advies van de kascommissie aan de ALV is om decharge te verlenen aan de penningmeester. Onder applaus wordt door de ALV decharge verleend aan de penningmeester en het bestuur dechargeert de kascommissie. Voor de nieuwe kascommissie hebben zich aangemeld Ruud Schutte en Dik Regter.

Begroting 2005

Onder applaus wordt door de ALV de begroting 2005 vastgesteld en de jaarrekening 2004, met de opmerking dat er vanuit wordt gegaan dat de accountant deze ook goed zal keuren.

(Inmiddels is de jaarrekening goedgekeurd Deloitte)

Actualiteiten

De leden voorzien dat er een harde strijd zal komen omdat de overheid zal proberen om onder Europese regelgeving uit te komen. Gemeente Amsterdam lapt alle verplichtingen aan zijn laars. Men is ook zeer bezorgd voor IJburg fase 2, het zal zeer snel weer doorgang vinden. Marten Bierman is geruststellend: er is meer nodig dan alleen een nieuw bestemmingsplan IJburg II. Het vereiste onderzoek naar de effecten op het watermilieu is er nog niet en als dat negatief is zal er gecompenseerd moeten worden. Ook staan nut en noodzaak niet vast. De gemeente heeft zelf al het bouwprogramma voorbij het jaar 2010 verschoven. Er kan dus niet

worden volgehouden dat er voor de woningnood moet worden gebouwd. Bovendien zijn inmiddels door de gemeente erkende alternatieve bouwlocaties gevonden met een capaciteit die IJburg II overbodig maken.

De heer C. Kurpershoek zit de ALV bij namens de Koninklijke Roei & Zeil Vereniging in Muiden. Hij vraagt wat de IJV denkt van een gezamenlijke actie tegen de expansieplannen van Almere en Amsterdam. Het bestuur van de vereniging denkt dat het zeer goed is om de handen ineen te slaan in zaken als bijvoorbeeld IJburg fase 2, de plannen voor een brug door het IJmeer en de verrommeling van de Westwal. Voorstel vanuit de vergadering is om samen met de KNRZV te kijken naar promotie van het IJmeer als recreatiegebied voor juist Almere en Amsterdam, met de stichting VBIJ is het zaak samen tot een visie te komen.

De dagvoorzitter merkt op dat de betrokkenheid van de leden zeer

groot is en met applaus voor het bestuur wordt het punt Actualiteiten afgesloten.

Afscheid Nico Papineau Salm

Nog voor de rondvraag neemt Marten Bierman het woord om Nico Papineau Salm hartelijk te bedanken voor zijn inzet als interim voorzitter van de beleidsraad en zijn adviezen bij de tot standkoming van de samenwerking. Met bloemen en applaus wordt Nico door iedereen bedankt.

Sluiting

En als laatste vraag: moet de IJsselmeervereniging blijven bestaan antwoordt de Algemene ledenvergadering met een unaniem JA! Herman Verheij sluit de vergadering om 14.15 uur.

Alle vaststellingen en besluiten zijn met applaus bekrachtigd. ■

Een volledig versie van het verslag is verkrijgbaar bij het secretariaat: s.luger@landschapnoordholland.nl

Dankwoord en bloemen voor Nico Papineau Salm

Leden varen met leden

Nieuwe activiteiten; we gaan weer het water op!

JAN DOOYES

Als ontvanger van dit blad bent u natuurlijk wel overtuigd van het nut en de noodzaak van een verantwoord beheer van het IJsselmeer. Om het IJsselmeer bij eenieder nog meer onder de aandacht te brengen gaan we volgend jaar ook als IJsselmeervereniging het water op

Toewerkend naar het 15^e lustrum van het IJsselmeer in 2007 organiseert de IJsselmeervereniging tochten om de leden met elkaar in gesprek te brengen en te genieten van de open ruimte die het IJsselmeer nu nog biedt en wat ons betreft nog heel lang mag bieden!

En daarom gaan we het water op. Genietend van de ruimte, de natuur, het water en in goed gezelschap. Nu genieten met oog op een verantwoord beheer om latere generaties in staat te stellen dat ook te doen.

één zin een uiterst genoegelijke dag, geheel in en op mijn element in voortreffelijk gezelschap van vrienden van het IJsselmeer.

2. Leden varen met leden van de groene vloot

In de tweede vorm maken wij gebruik van zeilcharterschepen van leden van de IJV.

De leden van de groene vloot die

varen met charterschepen rond het IJsselmeer. Leden kunnen gebruik maken van speciale aanbiedingen en individueel of met kleine groepjes opstappen voor een dagtochtje over het IJsselmeer. Havens, schepen en opstapdata voor het "Leden varen met leden van de groene vloot" en voorwaarden volgen in de volgende IJsselmeerberichten en in directe communicatie met degenen die het antwoordformulier insturen.

Vrienden van het IJsselmeer, familie- en andere leden, mogen wij u uitnodigen en oproepen om massaal met ons het water op te gaan. Om ervan te genieten en om het te

Om dit gestalte te geven zijn er twee vormen gekozen voor het leden varen met leden plan: één voor en met jachteigenaren en één voor en met charterschippers,

1. Leden varen met leden jachteigenaar.

In de eerste vorm vragen wij leden die in bezit zijn van een plezierjacht om één of meer keren per jaar gastheer te zijn voor leden die graag een dagje met hen mee willen, het IJsselmeer op. Iedere tocht zal weer anders zijn. Er is geen vastomlijnde dagindeling of reisplan. U gaat op eigen afspraak gewoon gezamenlijk het water op en doet ons op uw eigen wijze verslag van uw bevindingen. Met foto's en/of tekst. Bijvoorbeeld u neemt een monster en bekijkt hoe helder het water is of u neemt een deel van de kust als onderwerp van uw observaties. De verslagen worden beoordeeld en genomineerd voor een prijs. Een dagje uit tegen een geringe vergoeding voor de schipper/eigenaar, waarbij bijvoorbeeld de opstappers het natje en droogje in natura bijdragen en de schipper zijn schip ter beschikking stelt. Een voorbeeld van hoe zo'n tocht eruit zou kunnen zien vindt u in het verslag dat Jan Derk Gerritsen voor ons maakte. Voor mij was het in

met traditionele schepen hun carrière en kapitaal ten dienste stellen van het behoud van natuur en erfgoed. Tegen een gereduceerde bijdrage gaan wij op vooraf geplande dagen

behouden. Wilt u het antwoordformulier invullen en opsturen naar het secretariaat. Bij voorbaat dank en heel veel plezierige en genoegelijke vaartochten toegewenst. ■

Leden varen met leden

Ja, ik ben geïnteresseerd in het leden varen met leden plan van de IJsselmeervereniging en ik:

- Heb een jacht en wil graag als schipper meedoen en kan maximaal _____ andere leden meenemen per vaartocht.
- Ben lid van de IJV, en wil graag als opstapper een dagje meevaren op een jacht van een ander lid
- Wil graag tegen een gereduceerd tarief een dag meevaren met anderen aan boord van een charterschip op het IJsselmeer op één van de dagen die de IJV in 2006 organiseert..

Stuur mij meer informatie over de mogelijkheden

Naam: _____ Adres: _____
Postcode _____ plaats: _____
Telefoon _____ e-mail: _____

Verzenden aan:
Per e-mail
fax
post

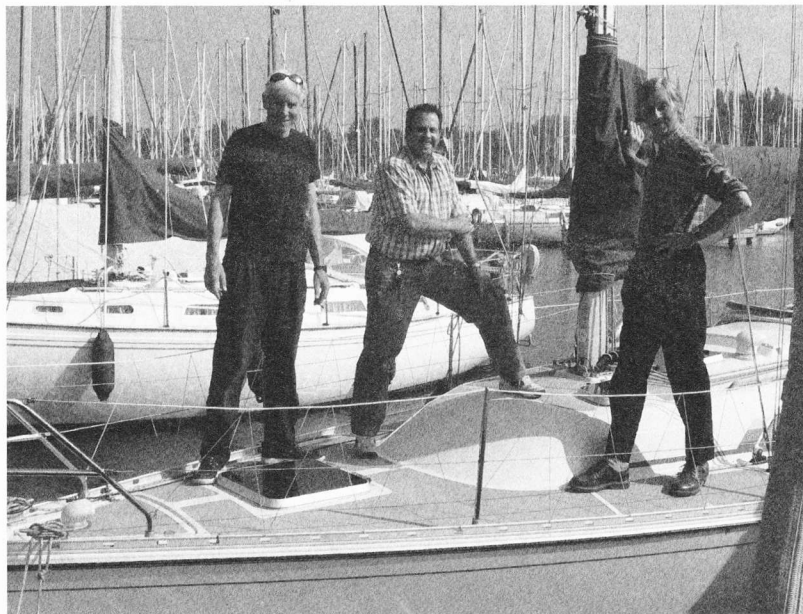
s.luger@landschapnoordholland
0251-652 422
IJsselmeervereniging
t.a.v. secretariaat
Postbus 257, 1900 AG Castricum

Verslag vaartocht met de Strûzer

10 september 2005

JAN DERK GERRITSEN

De weersverwachtingen beloofden weinig goeds. Nederland stond blank door hoosbuien in de nacht van vrijdag (9 september) op zaterdag. Eigenlijk verwachtte ik een telefoontje dat Jan Dooyes mij niet zou komen halen vanuit Almere.

George Keet, Jan Dooyes en Jan Derk Gerritsen

Toch stond hij om 10.30, toen het nog een beetje spatte voor mijn deur in Zuiderwoude. In de Grashaven van Hoorn wachtte "schipper" George Keet, begeleid door een flauw zonnetje zelfs, ons beiden op en verontschuldigde zich om de totale afwezigheid van de wind. Maar ook dat kwam goed, toen ik na het 2e bakkie koffie, door George bereid, een klein briesje in mijn haar meende te voelen. En alsof het geluk niet op kon bleek dat we zelfs de motor wel konden missen omdat de inmiddels gehesen zeilen ons de haven uittrokken door een prachtige wind (4 Beaufort) die tot onze terugkomst rond 17.00 uur, onovertroffen en onverwachts voor een uniek IJsselmeer-genieten zorgde. De ervaren waterrat George raadde ons en daarmee eenieder aan de kustlijn ten westen van Hoorn en Marken maar zoveel

mogelijk te mijden vanwege de overdadige plantengroei die daar remmend werkt.

De mooie wind die ons de hele dag vaart en genot gaf uit richtingen, langdurig uit zuidoost en veel later krimpand naar noordoost, liet toch de schilderachtige heiligheid van de lucht intact. Een landschapsschilder had de unieke kans kunnen grijpen de "Hollandse Luchten" en het ongerepte landschap aan de skyline Hoorn-Oosterleek-Enkhuzen vast te leggen. En misschien komt daarvan nog iets in beeld op de foto's die Jan Dooyes ervan maakte. Bijna gelijktijdig gaven wij uiting aan onze verwondering over de schoonheid van dit gave panorama met visfuiken, lage en iets hogere bosschages waartussen hier en daar een dak van een 'stolpboerderij' en de kerktoren

van Oosterleek knipoogt, terwijl koeien en schapen de dijk afgrazen.

Overstag gaand bij de nadering van Enkhuzen en de visfuiken mijdend gaan we volle zee op. Hoeveel van ons hebben in het verleden door de 'erwtensoepe' van het IJsselmeer gekruist en hoe anders is het nu: een glad en helder doorzichtig water. Het flesje waarin we water voor later onderzoek opschepten, hebben we maar overboord gegooid, omdat het even helder was als het mineraalwater wat er oorspronkelijk inzat. Dat is nu het gevolg van de waterzuiveringsinstallaties hield George ons voor. Hoe schoon dit water ook lijkt, het is desastreus voor de visvangst op het IJsselmeer. Vissen vinden geen "erwtensoepe" meer, hoe blij wij ook mogen zijn met schoon water waarin geen voedselrijke algen meer zitten. Dat is al 3 jaar aan de gang en wordt volgens George door onderzoek bevestigd.

Er zijn weinig schepen op het ruime rak en hoe verder we varen wordt de stilte alleen begeleid door het bruisende boegwater. Verbaasd zijn we door een horizon weliswaar dampig maar niettemin goed waarneembaar, waar zelfs geen ander schip meer te zien is. Hoe is het in Holland nog mogelijk. Alleen een jacht van Noorse makelij met spitsgat vaart vlak bij onze koers. Pogingen om hem in te lopen lukken niet. Wel kunnen we volgens onze schipper nog wat scherper zeilen. Het blijft stil zelfs als we Hoorn naderen. Ook de wind neemt duidelijk af. En als de stilte hartverscheurend wordt gebroken door jetski's die ons bijna overvaren, hebben we ook daarom de motor durven aanzetten om aan wal te gaan na een onvergetelijke ervaring. Met dank en bewondering voor het prachtige schip van George Keet. ■

'Veel serieuze belangstelling'

Hiswa zelf vierde haar 50 jarig jubileum, nogmaals gefeliciteerd! Het is weliswaar 6 maanden geleden dat de IJsselmeervereniging op de Hiswa 2005 stond op een mooie hoek-plek, maar hier dan toch een klein verslag.

Dit jaar was er een geweldige opbouw- en demontageploeg met speciale dank aan het Landschap Noord-Holland voor het leveren van een enthousiaste vrijwilliger en de bus. Het liep allemaal voorspoedig, geen files bij de ingang van de hal en genoeg ruimte om de spullen uit te laden. Er was veel animo om op de stand te staan onder de actieve leden en dat maakte de beurs bijzonder ontspannen voor de medewerkers. Hartelijk dank voor jullie inzet!

Voor ons én voor de Hiswa was helaas de sneeuw niet op een gelegen moment gevallen, waarschijnlijk zijn daarom veel mensen niet gekomen naar de beurs in Amsterdam het was dan ook erg rustig de eerste twee dagen. Gelukkig werd het beter in de loop van de week.

Vele bezoekers van de beurs waren onder de indruk van de overwinning van de vereniging inzake IJburg fase 2. Ook was er serieuze aandacht of interesse in de doelstelling van de IJsselmeervereniging. Het publiek gaf wel aan zich zorgen te maken over de Windmolenparken in het IJsselmeer, maar veel zeilers laten zich toch overtuigen door het voorgehouden belang van groene energie.

De nieuwe beurs komt er al weer aan: dinsdag 28 februari tot en met zondag 5 maart 2006. Wanneer je nieuwe ideeën hebt of wilt helpen met bijvoorbeeld...

- een nieuwe tekst voor een algemene flyer
- de inrichting van de expo-borden, helpen met het opbouwen van de stand
- zelf op de beurs staan om de doelstelling van de vereniging te promoten

.....dan kun je je aansluiten bij het promotie-team. ■

Voor meer informatie en voor aanmeldingen om mee te denken en mee te doen, bel of mail naar

Susette Luger, 0251-362 753, s.luger@landschapnoordholland.nl

De Kreupel

Het leuke van de aangelegde zandplaat op de kreupel is dat deze niet boven de daar zich bevindende ondieptes ligt. Waar de vissers hun netten planten, vaste staande want, die plaatsen zijn geheel vrij gelaten. Ten oosten van het huidige vogeleiland ligt gewoon nog het oude kreupel. Maar goed, laten we dan eens kijken hoe het vogeleiland er dan wel is neergelegd. De enorme grootte en breedte doet mij denken en vermoeden dat het vogeleiland binnen een beperkt aantal jaren dienst gaat doen als werkeiland. Werkeiland, ja? Een werkeiland om een verbinding te maken van Stavoren naar Andijk/Medemblik o.i.d. en zo door te trekken naar Alkmaar en of de E 10. Den Oever/Amsterdam. Hetgeen een veel goedkopere oplossing voor de regering is dan via het Naardermeer. Alhoewel dat meer hoog op de lijst van de ambtenaren staat om alsnog vernietigd te worden. Het is mij bekend dat geleerde mensen eerst willen zien wat er komt en dan het geloven. Ik zal wel prematuur denken, maar gezien het feit dat de regering bij monde van de -harlekijn-Rijkswaterstaat permanent een aanval uitvoert op het IJsselmeer is mijn denken niet zo verwonderlijk. En als de boel er eenmaal ligt dan blijft het er- zie IJburg.

Ach ik schreef als troost een rijmpje

*ambtenaar,
Waar eens de reiger stond
waar eens het water rimpelde
waar eens het riet wuifde
waar eens ruimte was
daar was een plas
nu staan er huizen.*

*Waar eens de vogel woonde
waar eens de zon scheen
waar eens de roerdomp lokte
waar eens de natuur was
daar was een plas
nu staan er huizen*

*Waar eens de vissen waren
waar eens de kievit riep
waar eens de visser viste
waar eens schoonheid was
daar was een plas
nu staan er huizen.*

Pieter Maas, februari 2005

Kandidaat beleidsraadleden stellen zich voor

Kees Kortekaas,

Leeftijd 61; kleinkinderen, Flo (meisje van 2 1/2 jaar) en Finn (jongen van 2 maanden).

Als zij in de toekomst net zo willen recreëren op het IJsselmeer, als ik al jaren doe (zeilen, vogels, vissen), moeten we alert blijven op de bestemming van dat grote zoetwaterreservoir. De toekomst dus ... daar gaat het om ! De kritische houding van de IJsselmeervereniging spreekt mij aan. Nadat ik met mijn winkel in Woerden gestopt ben, verhuisden wij in 2002 naar Monnickendam en ik voel mij bijna full-time gebruiker van het IJsselmeer. Nu heb ik de tijd en de belangstelling, om me in te zetten, voor het "behoud" en "beheer" van het IJsselmeer. Al weet ik nog niet hoe, het lijkt mij, dat de diamant IJsselmeer, nog veel slijpwerk behoeft ... of moet hij maar ruw blijven ? Daar wil ik over meedenken !

Tom Helmers

61 jr, wonend in Abcoude, ben al jaren lid van de IJsselmeervereniging. Ik sta vierkant achter de belangen en de activiteiten van de IJsselmeervereniging, ook doordat ik regelmatig zeil op het bijzonder mooie IJsselmeer. Ik werkte vroeger als gymleraar en 30 jr als fysiotherapeut en graag wil ik toetreden tot de beleidsraad als dat van nut kan

zijn voor het (zeer kundige) bestuur; voorlopig ben ik bezig zoveel mogelijk informatie door te nemen over de verschillende onderwerpen die worden behandeld in de beleidsraad.

Johan Slingerland

Als kandidaat lid van de 'Beleidsraad' wil ik mij graag even aan u voorstellen; Mijn naam is Johan Slingerland en ben woonachtig in Monnickendam. Werkzaam als zelfstandige in de administratieve sector en verwoed zeiler en als tweede hobby motorrijder. Ik ben 64 jaar oud of jong, het is maar hoe men het bekijkt. Al mijn hele leven druk bezig met zeilen en ben begonnen met een kleine BM op diverse plassen en later meer op het IJsselmeer/Markermeer. Ook diverse tochten op zee gemaakt met verschillende bestemmingen o.a. Denemarken, Great Britain, België, etc. De reden dat ik mij heb opgegeven voor de 'Beleidsraad' is voornamelijk het behoud van ons IJssel/Markermeer in de ruimste zin van het woord. Door verschillende Provincies en Gemeenten rondom ons water zijn de aanvallen op dit zelfde water constant aanwezig. Iedereen wil buitendijks iets doen hetzij windmolenparken, stadsuitbreidingen, jachthavens ga zo maar door. Mijn

speciale belangstelling gaat uit naar de windmolens en windmolenparken. Gezien de opbrengst, als men de subsidie weglaat, heeft dit m.i. economisch geen zin en bovendien zijn ze erg horizon vervuילend. (Kijk maar eens in Flevoland) Ik voel er erg weinig voor om in een soort waterpark te zeilen met aan alle kanten een hek.

Ook vele andere zaken betreffende het IJssel/Markermeer hebben mijn aandacht. Ik hoop dat ik een klein steentje kan bijdragen aan het behoud van "ons" water.

Marc van Ravels, voorzitter beleidsraad

Wat is een vereniging zonder Beleid? Het Bestuur heeft de handen vol aan organisatorische en administratieve zaken, daarom is het nuttig dat de Beleidsraad inhoudelijke ondersteuning geeft. Als oud-voorzitter van de IJsselmeervereniging weet ik hoe belangrijk zo'n klankbord is. Met veel plezier zit ik daarom sinds afgelopen april de Beleidsraad voor. Enerzijds vormen wij een nieuw team, anderzijds is er een schat aan ervaring bij elk van ons aanwezig. Maar laat dat vooral niemand afschrikken om de Beleidsraad te komen versterken: hoe meer zielen, hoe meer vreugd. Wij gaan de uitdagingen aan, en hebben er zin in! ■

IJsselmeersoorten

'Uitgestorven' Houting terug in IJsselmeer, zo lazen wij in juli in het Haarlems Dagblad. Hij was min of meer uitgestorven in Nederland, maar schijnt via het Duitse riviertje de Lippe weer in het IJsselmeer te zijn gesignaleerd. Hij was 13 jaar geleden daar opnieuw uitgezet. Het Nederlands Instituut voor Visserij en Onderzoek (Rivo) heeft deze uitheemse vis dus weer "her"ontdekt.

Het is een zalmachtige die op de Nederlandse lijst van bedreigde diersoorten prijkt. Na 1938 was hij al niet meer gezien. Nu zijn wij benieuwd of deze Houting nu wel beklijft in het huidige klimaat en is er iemand die nog weet of hoe smaakvol deze vis is?

Van de nieuwe website van Naturalis: het Nederlands Soortenregister; www.nederlandsesoorten.nl

Nederlandse naam: Houting
geldige naam: Coregonus oxyrinchus Linnaeus, 1758
voorkomenstatus: Incidenteel/Periodiek
habitat: marien zoet
status: sinds 1982 nog te bepalen
beschermingsstatus: Gegevens: Ministerie van LNV

Grootste futenkolonie van Europa in Enkhuizer jachthaven

Futen broeden zelden in kolonies. Eigenlijk alleen als er veel voedsel (kleine visjes) beschikbaar is en nestgelegenheid alleen plaatselijk voorkomt, zoals langs het IJsselmeer. Eén van de grootste futenkolonies van Europa bevindt zich in een jachthaven van Enkhuizen. Bovendien broeden de futen hier extreem dicht op elkaar, wat weer tot gevolg heeft dat deze futen vaak burenruzies uitvechten. ■

Bezwaren tegen bebouwing Zuidpolder-Oost

door provincie van tafel geveegd

JAN BARON

De Provincie Noord-Holland heeft alle bezwaren welke tegen bebouwing van de Zuidpolder-Oost in de gemeente Edam/Volendam waren ingediend, afgewezen. Daarmee is het bestemmingsplan goedgekeurd. Er staat nu alleen nog de weg naar de Raad van State open. Het bestuur van de IJsselmeervereniging zal van deze weg zeker gebruik maken. Ook de organisaties met wie wij samen optrekken zullen dat zeker doen. Het betreft de vereniging Oud Edam, de vereniging Denken voor Doen, de stichting "Ook Vogels hebben Bouwdrift" en de Stichting Behoud Waterland. Tijdens de gehele bezwaarprocedure heeft de IJsselmeer vereniging de door deze vier organisaties ingediende bezwaren ondersteund. De bezwaren tegen het bestemmingsplan welke door de IJsselmeervereniging bij de provincie zijn ingediend kunnen in het kort worden weergegeven:

De ingediende bedenkingen van: De stichting 'Ook Vogels hebben Bouwdrift', Stichting Behoud Waterland, de vereniging Denken voor Doen en de vereniging Oud Edam worden door de IJsselmeervereniging onderschreven.

De ingediende zienswijzen maken integraal onderdeel uit van de bedenkingen welke door de IJsselmeervereniging zijn ingediend.

De bedenkingen van de IJsselmeervereniging:

Het plan houdt op geen enkele wijze rekening met de in het streekplan genoemde ecologische waarden;

De specifieke en bijzondere waarden zoals omschreven in het streekplan kunnen niet behouden blijven door het gehele gebied te bebouwen;

De locatie Zuidpolder-Oost is landschappelijk, cultuurhistorisch en ecologisch onvervangbaar en mag dus niet bebouwd worden;

De Zuidpolder-Oost ondersteunt en benadrukt de openheid van het IJsselmeergebied en is om die reden onmisbaar;

Het plan houdt op geen enkele wijze rekening met de in het streekplan genoemde cultuurhistorische waarden; het plan is een bedreiging voor het Fort Edam en de daarnaast gelegen zeesluis die beide op de werelderfgoedlijst staan;

De voorgenomen hoogbouw zal het gebied sterk domineren en is strijdig met het karakter van het gebied;

Door de vrijwaringszone van 75 meter wordt de monumentale status van de dijk aangetast;

Alleen een woonwensen-enquete en het ontbreken van een uitputtend kwalitatief woningbehoefteonderzoek, is veel te mager voor een ingrijpend woningbouwplan;

In het streekplan wordt de locatie Lange Weeren aangegeven als locatie voor woningbouw maar wordt door zowel de provincie als de gemeente momenteel niet als een alternatief gezien;

De motivering voor woningbouw is strijdig met de uitgangspunten van het streekplan.

De verkeersafwikkeling van ca 1050 auto's zal via de bebouwing moeten plaatsvinden. Blijkens een artikel in het Noord-Hollands Dagblad van 15 juni 2005, is

de provincie is van mening dat, in verband met de steeds grotere problemen met de luchtkwaliteit en de strengere milieuregels, er gevolgen zullen zijn voor enkele woningbouwprojecten waaronder de Zuidpolder-Oost.

De IJsselmeervereniging kan niet accoord gaan met het ongegrond verklaren van de ingediende bedenkingen en zal bij de Raad van State beroep instellen. ■

Aanvaringsrisico 's van vogels met windturbines

Het Bureau Waardenburg gevestigd in Culemborg, heeft in opdracht van NUON en Vogelbescherming een onderzoek verricht naar de aanvaringsrisico's van vogels met moderne, grote windturbines.

De studie is uitgevoerd in drie windturbineparken in Nederland gedurende de maanden oktober-december 2004. Op grond van dat onderzoek wordt geconcludeerd dat het aantal aanvaringslachtoffers varieert van 9 tot 28 per windturbine per jaar.

In het onderzoek zijn de volgende windparken betrokken geweest: De 10 turbines even ten zuiden van Pampushaven in Flevoland, de Jaap Rodenburg locatie.

8 turbines in de Wieringermeer Waterkaaptocht en, eveneens in de Wieringermeer, de Groettocht waar 7 turbines staan.

Alle turbines hebben een vermogen van 1650 KW. Een ashoogte van 78 meter uitgezonderd de exemplaren bij Almere die een ashoogte hebben van 68 meter. Er is heel veel veldonderzoek verricht waarbij zoveel mogelijk verstorende zaken werden uitgezuiverd. De conclusie was dat, op basis van de gehanteerde onderzoeksmethodieken, dat het werkelijke aantal aanvaringslachtoffers geschat wordt tussen 9 en 34 per windturbine per jaar. Het grote verschil valt naar onze mening te verklaren uit

het feit dat het uiterst moeilijk is om, op grond van de gehanteerde onderzoekstechnieken, vast te stellen hoe groot het werkelijke aantal slachtoffers is.

Daar komt nog bij, dat andere studies andere cijfers laten zien. Uitgaande van de ongeveer 1.500 windturbines welke in Nederland staan opgesteld, kan het totale slachtoffers gesteld worden tussen 32.850 en 51.000 vogels per jaar. De andere studies welke in het verleden zijn verricht duiden op 126.600 aanvaringen.

Er zal nog veel onderzocht moeten worden!

Jan Baron.

Kort nieuws

Hoeckelingsdam, compensatie

voor IJburg of rietsigaar uit eigen doos?

MARTEN BIERMAN

Onder de titel 'Hoeckelingsdam, ruimte voor nieuwe natuur rond IJburg' heeft het projektbureau IJburg een boekje laten verschijnen om het voorlopige succes van deze ingreep onder de aandacht te brengen en vooral het natuurminnende karakter van het Amsterdamse gemeentebestuur nog eens te roemen.

Wethouder Stadig zegt het in zijn voorwoord al over zichzelf: *bij elk bouwproject moet er een balans worden gevonden tussen stad en natuur. We hebben wel degelijk goed geluisterd naar de argumenten van de actievoerders tegen IJburg. Bij de bouw van IJburg is nadrukkelijk rekening gehouden met de gevolgen voor de natuurlijke leefomgeving.* Daarover denken wij en met ons de Raad van State wel even anders.

Om te beginnen is het maar de vraag of dit wel compensatie is. Stadig voelt wel nattigheid als hij schrijft: *we moesten het verlies aan natuur compenseren, maar hoe? Water compenseren, hoe doe je dat?* Ze hebben het gezocht in de kwaliteit in plaats van de kwantiteit door bestaand IJmeerwater te verondiepen, zo stelt hij. Dat is nou een-

Bron: 'Hoeckelingsdam, ruimte voor natuur rond IJburg'

maal makkelijker en goedkoper dan een bestaande polder ontruimen en onderwater zetten. Dat zou wel een erg hoge prijs voor IJburg zijn moet hij gedacht hebben. Het is maar welke balans je kiest tussen stad en natuur, nietwaar? Doel van de dam was om het water ter plekke helderder te maken maar dat was door

andere maatregelen vanzelf al gebeurd. Ook ontstaat nu zo'n sterke stroming tussen de achterkant van de dam en wallekant dat het de vraag is of het Fonteinkruid er nog wel wil groeien en de vis er kan paaien. Ook die doelen zijn niet gehaald. Gelukkig voor het stadsbestuur is de dam sinds die bovenwater uitkwam in bezit genomen door onze gevederde vrienden waaronder heel bijzondere. Dat verbaast ons niks, want de natte natuur tot in de Waddenzee aan toe, staat onder zware druk en elke wijkplaats is er dan één. We moeten alleen niet denken dat daar nu de vogels zitten die door IJburg zijn verjaagd. Dat kan niet eens. Die hebben jaren hun heil elders moeten zoeken voordat die dam er lag of zijn gecrepeerd. Compensatie is immers ook pas compensatie als die geboden wordt op hetzelfde moment of liefst eerder dan de schadelijke ingreep wordt gepleegd. Bovendien is het oorspronkelijke vele malen grotere foudageer gebied dusdanig aangetast dat er niet voldoende voedsel meer gevonden kan worden om eenzelfde populatie als voorheen in leven te houden. Maar het oogt natuurlijk goed zo'n zandplaat waarop het sterft van de vogels. Ze kunnen er in ieder geval voorlopig rustig slapen de wulpen, kieviten, visdiefjes, zwarte sterns, kluten, plevierenkuifeenden, smienten en krakeenden. Tenminste zolang IJburg I nog niet volledig wordt bewoond en IJburg II nog niet is aangelegd en weg en spoorlijn door het IJmeer naar Almere er nog niet zijn. Stel eens voor dat die ingrepen allemaal op dezelfde droge manier ten koste van open water worden gecompenseerd. Er blijft dan van het grote open

water bitter weinig meer over. Als compensatie is de Hoeckelingsdam dus niet meer dan een druppel op een gloeiende plaat. En dat is misschien maar gelukkig ook want veel meer compenserend indammen vreet het open water aan. Zo krijgen we een rietsigaar uit eigen doos.

Het wordt tijd dat we ons eens gaan buigen over de vraag hoe het verlies aan groot open water op een meer integere manier kan worden gecompenseerd dan met het Amsterdamse "kwalitatieve" gesjacher. Er zal dan land onder water moeten worden gezet. Dat zal ook een remmend effect kunnen hebben op al te makkelijke plannenmakerij in het water. Of er met de Hoeckelingsdam nieuwe natuur is gemaakt zal de tijd leren. Of het wat oplevert voor de kwaliteit van ons grote watergebied moet nog worden afgewacht. En als straks de blauwe geelbekpapagaai er neerstrijkt is het natuurlijk de vraag of we nu blij moeten zijn met dit soort nieuwe natuur. En wat dat eigenlijk meer compenseert dan het kwaaië geweten van het Amsterdamse stadsbestuur. Maar goed, al deugt de voorgeschiedenis van de Hoeckelingsdam van geen kant, we kunnen er wel wat aan hebben. Vooralsnog reageert de natuur positief op de geboden kansen ook al zijn die marginaal. Nu we het gebied niet aan zichzelf kunnen overlaten en gedwongen worden in te grijpen leren we er op zijn minst van hoe het niet moet, en wellicht zelfs meer...

Feiten en cijfers Hoeckelingsdam

Damlengte: 1,6 km met verondieping nabij polder IJdoorn in IJmeer

Aanlegtijd: 2002-2005

Verwerkt zand: 900.000m³ (uit de vaargeul tussen Almere en Lelystad)

Verwerkt stortsteen 38.000 ton
Kosten: € 10,5 miljoen

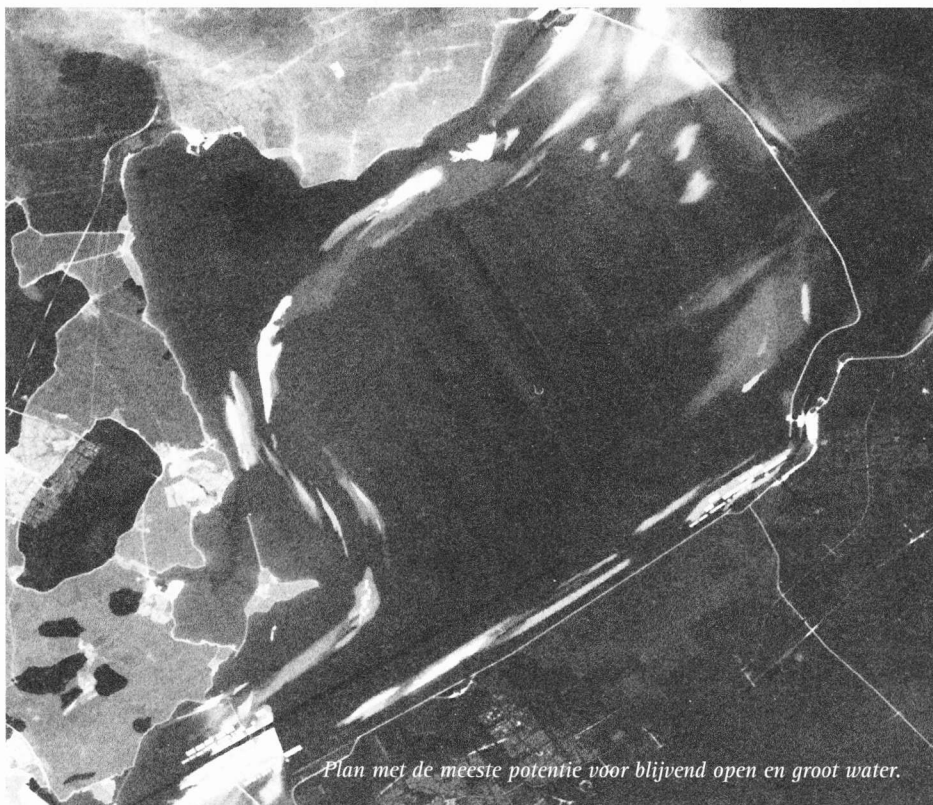

Studiemiddag

Grote Wateren

MARTEN BIJMAN

Op 8 juni 2005 werd in Lelystad een studiemiddag gehouden over het toekomstig gebruik en de inrichting van de grote wateren rond Flevoland. De middag werd georganiseerd door de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer (VBIJ), Het Genootschap Flevo, de Kamer van Koophandel Flevoland en de Vereniging Vrienden van de Markerwaard.

Plan met de meeste potentie voor blijvend open en groot water.

'Onvoltooid Markermeer' ontworpen door: John Palmesino, Ann-Sofi Rönnskog, Basel en John Lonsdale, Amsterdam. Ondersteund door Ministerie van Verkeer en Waterstaat/WINN.

Directe aanleiding voor de studiemiddag is de ontwikkeling van het Omgevingsplan door de provincie Flevoland. De provincie Flevoland heeft het grootste deel van het open Markermeer binnen zijn provinciegrenzen als uitvloeisel van de inmiddels geschrapte inpolderingsplannen voor een Markerwaard.. Met het definitief niet doorgaan van deze polder is er voor de VBIJ een nieuwe situatie ontstaan met een andere vraag: wat doen we in alle openheid dan wel met dit gebied? Daarbij speelt ook een belangrijke rol dat bij de behandeling van de

Nota Ruimte in de Tweede Kamer een breed gesteunde motie is aangenomen waarin wordt gevraagd om een herijking van de Integrale Beleidsvisie IJsselmeergebied uit 2002. Dit met het oog op veranderingen in de visie op de waterhuishouding en inzicht in de effecten van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn.

Op de studiemiddag lag de nadruk vooral op de inventarisatie van visies en voorstellen en van een toetsing daarvan aan de Vogel- en Habitat richtlijn. Opvallend was het

nog ontbrekend besef bij de planmakers van de conserverende werking die van de Europese Regeling uitgaat. Bovendien werd nog nauwelijks of niet acht geslagen op de verplichting om bij eventueel ingrijpen de schade te moeten compenseren. Vooral op dit punt was de studiemiddag verhelderend en voor sommigen ook wel ontvullend. De ontwikkelingsopgave voor het IJsselmeergebied zal duidelijk in het teken van Grote Wateren moeten worden aangevat. De gepresenteerde inrichtingsvoorstellen waren op dit punt gedateerd. De aanpak ademde nog teveel een verlangen om de Grote Wateren kleiner en droger te maken. Daarmee wordt te weinig recht gedaan aan de enorme potentie die juist schuilt in deze zoete binnenzee van formaat zelf. Zeker nu de internationale erkenning als Wetland er is zal er naar gedurfde concepten moeten worden gezocht die minder afkalkend en meer accentuerend zijn. Dat is nu ook precies de taak die de VBIJ zich stelt en waaraan samen met andere betrokken organisaties een bijdrage moet worden geleverd. Vooral nu het interprovinciale streekplan voor het IJsselmeergebied is afgeblazen rust op organisaties als de VBIJ, maar ook andere, de taak om samenhang en integrale aanpak van het gebied te bevorderen. Vooral de provincie Flevoland is daarin een belangrijke speler. Dat vanuit historisch zeer verschillende achtergronden is samengewerkt om deze studiemiddag te houden, geeft wel aan dat is begrepen dat nieuwe situaties ook om andere, onverwachte patronen van samenwerking vragen. Dat legt immers de beste basis voor de ontwikkeling van werkelijk nieuwe inzichten.... ■

Een beknopt verslag is bij Susette Luger op te vragen

Persbericht Windturbines in en rond het IJsselmeer

De stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer heeft begin deze zomer een persbericht doen uitgaan waarin stelling genomen wordt tegen het alsmaar plannen maken tot plaatsing van windturbines in en rond het IJsselmeer. Dat persbericht is, behalve naar de media, ook gezonden aan alle provincies en gemeenten die aan het IJsselmeergebied grenzen. Ook is het gezonden aan de groene organisaties.

Persbericht

Castricum, 28 juni 2005

Stichting VBIJ tegen nieuwe windmolenparken in IJsselmeer

De Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer (VBIJ) verzet zich tegen de plannen voor de bouw van twee grote windturbineparken in het IJsselmeer. Twee bedrijvenconsortia hebben bij de provincies Noord-Holland en Flevoland plannen ingediend voor grote windparken in het IJsselmeer. De VBIJ vindt dit een aantasting van de openheid, de kernwaarde van het IJsselmeer. De VBIJ luidt de alarmbel omdat dit feitelijk de vernietiging betekent van het grootste zoetwatermeer van Europa.

In Noord-Holland gaat het om een initiatief van NUON en WCI voor een park van circa 80 tot 110 megawatt langs de Wieringermeerdijk. In Flevoland wil de Windkoepel NOP een park realiseren van tenminste 200 megawatt langs de dijken van de Noordoostpolder. De Stichting VBIJ ageert tegen beide plannen. Omdat het IJsselmeer als internationaal vogelgebied onder de Europese Vogelrichtlijn valt, moet verplicht een onderzoek uitgevoerd worden. Daartoe hebben beide provincies het Milieubureau Waardenburg opdracht gegeven een grootschalig onderzoek in te stellen naar de mogelijke effecten van de twee windparken. Zodra de planologische procedure start, zal de VBIJ bezwaar aantekenen. De Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer is een samenwerkingsverband van Landschap Noord-Holland, de Waddenvereniging, het Flevo-landschap, It Fryske Gea en de IJsselmeervereniging.

De geplande turbines worden zeer groot, waarschijnlijk tegen de 140 meter inclusief turbinebladen. Daardoor zijn deze machines tot een afstand van 30 tot 40 kilometer zichtbaar.

Het windpark bij de Noordoostpolder zal de gehele kust omvatten waarbij sprake is van drie rijen langs de Westmeerdijk. Twee rijen worden in het water gebouwd tot 1.200 meter uit de kust. Het staat vast, dat deze windturbines in Noord-Holland duidelijk zichtbaar zullen zijn waardoor de veel geroemde openheid van het IJsselmeer onaantastbaar wordt aangetast.

Omgekeerd zullen de turbines bij de Wieringermeerdijk hetzelfde effect hebben op de provincie Friesland. Het gevreesde 'hek' om het IJsselmeer zal dan een feit zijn.

De Stichting VBIJ is van mening, dat het maatschappelijk belang van groene stroom in dit geval niet opweegt tegen de vernietigende ruimtelijke ingreep en het negatieve effect op de vogelstand. De Stichting VBIJ beschikt over een uitvoerig Energiedossier waarin het fenomeen windenergie uitvoerig wordt beschreven. De Stichting is niet tegen windenergie maar vindt dat de ruimtelijke effecten daarvan zorgvuldiger moeten worden afgewogen.

Nieuwe ontwikkelingen IJburg fase 2

Kort nieuws

Deze zomer heeft de gemeente Amsterdam in de vakantieperiode opnieuw een start gemaakt met de voorbereidingen tot het ontwikkelen van een bestemmingsplan IJburg fase 2. Na de nederlaag die de gemeente bij de Raad van State heeft geleden, wordt opnieuw een poging gedaan. In de Staatscourant van 13 juli 2005, verscheen een bericht waarin stond dat de gemeente een startnotitie heeft samengesteld voorafgaand aan een Milieu Effect Rapport (MER). Gelukkig hadden we dat tijdig opgemerkt ondanks het feit dat

het gehele bestuur van de IJsselmeervereniging op vakantie was. Vanuit ons secretariaat is advocaat Luuk Hamer gebeld die vervolgens weer contact opnam met de secretaris van de IJsselmeervereniging. Samen hebben we een brief opgesteld welke naar de gemeente is gezonden.

Wij zullen zien hoe dat afloopt.

Jan Baron.

Wordt windenergie

ooit rendabel?

MARTEN BIERMAN

Grote windenergieparken op zee worden voorlopig niet rendabel. Mogelijk omstreeks 2030 kan dat veranderen. Echt rendabel wordt investeren in windenergie op zee alleen als conventionele energieopwekking flink duurder wordt (gemaakt) door een heel stringent klimaatbeleid.

Windmolens Enkhuizen

Dat meldt het Centraal Plan Bureau (CPB) in zijn kosten baten analyse gemaakt op verzoek van de Minister van Economische Zaken. Ook als de olie- en gasprijs structureel op het niveau van \$ 60 tot \$ 70 per vat zou blijven kan windenergie rendabel worden. Het CPB gaat echter uit van een prijsdaling en een gemiddelde olieprijs van \$ 25 tot \$35 per vat. Volgens de analyse levert ineens investeren in 6000 megawatt windenergie op zee in 2020 een negatief saldo van kosten en baten op van € 2,5 mrd tot € 6,8 mrd. Bij uitgesmeerde investeringen over een langere periode tot 2030 wordt het negatieve saldo geraamd op € 290 mln tot € 3,9 mrd. Bij geleidelijker investeren kan ook geleerd worden van gemaakte fouten en gebruik worden gemaakt van de laatste technische ontwikkelingen.

Deze conclusies zijn niet bijster gunstig voor grootschalige toepassing van windenergieparken op zee. Gegeven de enorme bedragen waarin het verlies wordt uitgedrukt zal het beeld voor het IJsselmeergebied hier niet al te veel van afwijken. Het klimaat is er weliswaar iets minder heftig en zoet en dat kan schelen aan de kostenkant. Maar het waait er daarentegen ook minder wat weer ten koste gaat van de opbrengsten kant. Bovendien kan men zich niet de grootschaligheid van zee permitteren waar de openheid van het IJsselmeergebied gespaard moet blijven. Dus is er nog minder energie uit te halen. Voorkomen moet dan ook worden dat de de rem op de windenergie uit zee er toe leidt dat de druk op onze binnenzee toeneemt om het daar dan maar wat kleinschaliger alsnog neer te gaan zetten met het

argument dat alle beetjes helpen. Dat kleine beetje heeft immers wel een groot beetje gevolgen voor het grote open water, dat iedereen nationaal en internationaal zo roemt. Bovendien zijn er alternatieven. Windenergie levert voorlopig maar een paar procent op. Met energiebesparing is op de korte termijn al een veelvoud te bereiken. De niet verbruikte stroom is immers de groenste stroom. We zijn als IJsselmeervereniging dan ook ingenomen met het afwijzende standpunt dat ons samenwerkingsverband VBIJ heeft ingenomen inzake de windmolenplannenmakerij in het IJsselmeergebied.

Verder gelden alle door het CPB genoemde voorwaarden natuurlijk ook voor zonnepanelen. Hoe hoger de olieprijs hoe rendabeler de toepassing. Bovendien zijn die zonnepanelen betrouwbaarder, vreten geen ruimte omdat ze op bestaande gebouwen kunnen worden geplaatst, geven geen hinder en vergen nauwelijks onderhoud vanwege het ontbreken van bewegende delen. Sinds de hete zomer van 2003 weten we dat het oppervlaktewater (bijna) te heet werd om als koelwater te dienen en centrales dreigden te worden stilgelegd. Toen stonden ook de windmolens stil. Uit overwegingen van waterkwaliteit en betrouwbare energievoorziening is het investeren in zonnepanelen gewoon gunstiger. Dat mag best wat meer kosten. En grootschalige toepassing drukt de prijs omlaag.

Bovendien hebben we in die technologie de nodige kennis om een economische voorsprong op te bouwen als marktleider. Dat levert meer op dan het volplempen van ons open water met Deense windgeneratoren. Zo komen we vanuit natuur- en landschapsbehoud nog eens tot oplossingen die goed zijn voor het hele land... ■

Windpark

JAN BARON

West Friesland

Op 29 september is in Schagen een workshop Ruimtelijke Ordening en Windturbines gehouden. Deze bijeenkomst werd georganiseerd door de Provincie Noord-Holland en het Gewest Kop van Noord-Holland. De bedoeling van de workshop was, gemeenten, exploitanten, initiatiefnemers en andere belangstellenden, nieuwe inzichten verschaffen aangaande ruimtelijke inpassing van windturbines in het landschap van de Kop van Noordholland. Met deze nieuwe inzichten willen de initiatiefnemers afspraken trachten te maken over de invulling van de taakstelling van het aantal megawatts aan windturbines en de gewenste ordening ervan, waardoor de ruimtelijke kwaliteit kan worden verbeterd.

Uw secretaris heeft deze bijeenkomst bijgewoond. Dat was geen onverdeeld genoegen want de vraag of windturbines eigenlijk het Noord-Hollandse landschap nog meer moeten domineren, was niet aan de orde.

Het ging uitsluitend om de vraag, moeten er in de door het gewest aangegeven locaties wijzigingen komen of niet. Daartoe werd op de gebruikelijke wijze het gezelschap in drie groepen opgedeeld die vervolgens met deze vraag mochten gaan stoeien. Voor de pauze werd het gezelschap lekker gemaakt door middel van wervende toespraken. Uw secretaris heeft aan het spelletje "Hoe kan ik de narigheid op het bordje van een ander neerleggen", niet meegedaan.

Een bijzonder moment was, dat door de provincie werd meegedeeld dat de 205 megawatt windvermogen, die krachtens het convenant met het Rijk was afgesproken, inmiddels bereikt was door het in gebruik nemen van een windpark langs de A 7 nabij de grens van de Wieringermeer.

Dat betekent, dat het windpark in het IJsselmeer nabij de Wieringermeerdijk, niet op grond van de taakstelling die uit het convenant voortvloeit, verdedigd kan worden. Niettemin slaat de provincie op hof door voor 2014 nog eens 300 tot 400 megawatt en mogelijk in 2030 750 megawatt te realiseren. Wij moeten nog heel wat zendingswerk verrichten. ■

Bestemmingsplan

JAN BARON

De Oksel te Enkhuizen

De gemeente Enkhuizen wil het rommelige gebied dat begrensd wordt door de Westfriese omringdijk en ingesloten ligt tussen de industrieterreinen Krabbersplaat en Ketenwaal, opwaarderen door de bouw van een hotelappartementencomplex inclusief een zalencentrum. Dat is een goede zaak. De vraag is, op welke wijze het stadsbeeld door het complex beïnvloed wordt. Een eerder plan op dezelfde plaats is na kritiek afgeblazen. Het centrale deel daarvan was een zware, dominante toren die de aandacht van het historische stadsbeeld zou aantasten. Uit de tekeningen van het nu

geplande complex is niet goed af te leiden of een concurrentie met het stadsbeeld aan de orde is. Uit de tekst van het voorontwerp blijkt echter dat het toch een relatief hoog element wordt dat als volgt omschreven wordt: "Belangrijk is te constateren dat de plaatsing van een hoog element in 'De Oksel' vooral op de beeldcompositie vanaf de Markermeerdijk/water gezien, grote invloed heeft". En verder: "De plaatsing van een hoog element zal visueel gaan concurreren met het beschermde stadsgezicht vanaf gezichtspunt 4. (vanaf het water). Er is een verschuiving van aandacht naar het

hoge element. Door een verschuiving van de aandacht naar het hoge element is er een aantasting van beleving van het beschermde stadsgezicht. Hier moet zeer omzichtig mee om worden gegaan". Einde citaat.

Het betreft een voorontwerp dat op grond van artikel 10 van het Besluit op de ruimtelijke ordening aan geïnteresseerden is toegezonden. De Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer heeft gereageerd en waarschuwt voor een te hoog uitgevalen gebouw.

Wordt vervolgd. ■

Toeristisch beleidsplan

JAN BARON

kustlijn Volendam

De gemeente Edam-Volendam wil de kustlijn van Volendam opwaarderen teneinde het dorp voor toeristen aantrekkelijker te maken.

Aan het stedenbouwkundig bureau BVR is de opdracht gegeven om een plan op te stellen.

BVR heeft een voorstel gemaakt getiteld: "Integraal Ontwikkelingsplan Waterfront Volendam".

Voorafgaand zijn klankbordgroepen aan het werk geweest waarin bevolking, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven vertegenwoordigd waren.

In het plan wordt de kust van Volendam geheel op de schop genomen. Dit tot grote ergernis van een deel van de bevolking en ook wij zijn er niet bepaald blij mee.

In het kort komt het hierop neer:

Het buitendijkse gebied dat bekend staat onder de naam Slobbeland en dat ligt tussen de oude vissershaven en de nog aan te leggen jachthaven aan de Pieterman/Slobbeland, zal ontdaan worden van de thans aanwezige oude bedrijven.

Het Slobbeland is in feite voor een deel een oud bedrijventerrein.

Het heeft momenteel eveneens een recreatieve functie voor de bewoners van Volendam.

Door de ingrijpende plannen blijft daarvan niet veel over. Het gebied wordt deels bestemd voor verkeersdoeleinden en, jawel, buitendijks wonen.

Daarnaast zal het Noordeinde tussen de oude haven en de Zuidpolder een ingrijpende wijziging ondergaan. Een weg onderlangs de bestaande dijk, inpolderen dus, zal het probleem van de bussen met toeristen moeten oplossen. Dat zal, los van de totale vernieling van de overgang water en dijkwoningen, een uiterst kostbare zaak worden. Zoals wij al vreesden, zullen de kosten daarvan opgebracht moeten worden door de opwaardering van het Slobbeland.

Wij zijn het beslist niet eens met deze plannen. Ook enige wijkcomité's keren zich daartegen.

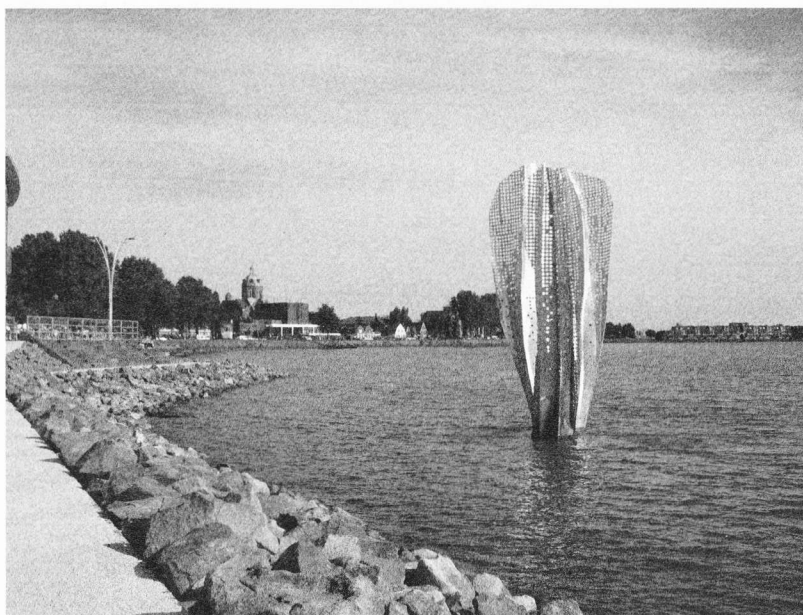
Wij hebben met een van deze bewonersorganisaties regelmatig contact.

Wordt vervolgd. ■

Stadsvisie Hoorn

JAN BARON

Door ordinair tijdgebrek heeft de IJsselmeervereniging weinig aandacht aan de discussie over de stadsvisie besteed. Toch is er voldoende bekend om in ieder geval over enkele belangrijke details iets op te merken.

De Hoornse Hop

Na een diepgaand debat heeft de Raad van de gemeente Hoorn een stadsvisie vastgesteld over de periode 2005- 2025.

Een citaat:

"De stadsvisie heeft bewust een abstract karakter gekregen. De visie beantwoordt vooral de vraag wat we met de stad willen. De vraag hoe we dat willen bereiken moet door (toekomstige) gemeentebesturen worden ingevuld".

Uiteraard besteedt de stadsvisie aandacht aan het waterfront. Dat is logisch voor een stad aan het Markermeer. Onder het kopje : "Ontwikkeling van het waterfront", wordt opgemerkt dat de ligging van Hoorn aan het water beter zal worden benut. Opnieuw een citaat: "Dan wordt niet gedacht aan het realiseren van een soort IJburg,

maar meer aan de ontwikkeling van het waterfront (de kustlijn) en de havens. Kansen liggen er met name aan de Westerdijk, op het Oostereiland en bij de Schelphoek. Experimenten met drijvende of andere 'amfibische' woningen (bijvoorbeeld op palen) zijn mogelijk, maar dan op kleine schaal en op een manier dat het historische karakter van de binnenstad en het Markermeer geen geweld wordt aangedaan". Einde citaat.

Zoals dat in verreweg de meeste gemeenten gaat, wil ook Hoorn groeien. Positief daarbij is, dat Hoorn niet kiest voor groei zoals dat de afgelopen decennia heeft plaatsgevonden. Dat wil zeggen dat Hoorn niet kiest voor een nieuwe groeikernstatus waarbij grote aantallen Randstadbewoners naar Hoorn komen. Hoorn kiest voor een

beheerste groei: een autonome groei, vooral gericht op de opvang van de natuurlijke aanwas. De gemeente zal, na de bouw van de nieuwbouwwijken Bangert en Oosterpolder, tegen de gemeentegrenzen aanlopen. Vastgesteld wordt, dat er in principe drie mogelijkheden zijn om verder te groeien:

Citaat:

- (a) verdichten binnen de huidige grenzen;
- (b) uitbreiden in en op het water;
- (c) uitbreiden buiten de huidige gemeentegrenzen.

Voor ons is (b) van groot belang.

Opnieuw een citaat:

"De mogelijkheden in en op het water zijn beperkt. Ontwikkelingen op het water worden afgewezen, voorzover die leiden tot aantasting van de openheid van het water rond de binnenstad en tot aantasting van het historisch silhouet van Hoorn, gezien vanaf het water. Ook vanuit het provinciaal en rijksbeleid zijn er momenteel de nodige beperkingen. Dat betekent dat er hooguit op kleine schaal mogelijkheden zijn voor drijvende woningen op plekken die relatief 'beschermt' liggen. De ontwikkeling van een soort IJburg in het Markermeer is nadrukkelijk niet aan de orde".

Is er dus weinig gevaar voor het IJsselmeergebied?

Het gaat per slot van rekening nog maar om een stadsvisie die in concrete bestemmingsplannen vertaald moet worden. Toch zitten er wat addertjes onder het gras. Ondanks de redenering dat slechts op kleine schaal drijvende dan wel paalwoningen gebouwd zouden kunnen worden, staat op de bladzijden 46 en 47 van de stadsvisie een nadere uitleg wat we moeten verstaan onder 'op kleine schaal bouwen van waterwoningen'.

Een citaat: "Het bouwen van woningen in of op het water blijft dus beperkt tot enkele tientallen of hooguit enkele honderden woningen op locaties die niet leiden tot aantasting van het historische stadsgezicht van Hoorn".

U leest het goed; "hooguit enkele honderden". Dat is wat anders dan op kleine schaal bouwen. En waar zouden die honderden waterwoningen dan gerealiseerd moeten worden? Wederom een citaat: "Een eerste experiment zal worden ontwikkeld in combinatie met de nieuwe jachthaven bij de Schelphoek. Mocht dit experiment positief uitpakken, dan zullen andere locaties worden onderzocht". Einde citaat.

Blijft het daarbij?

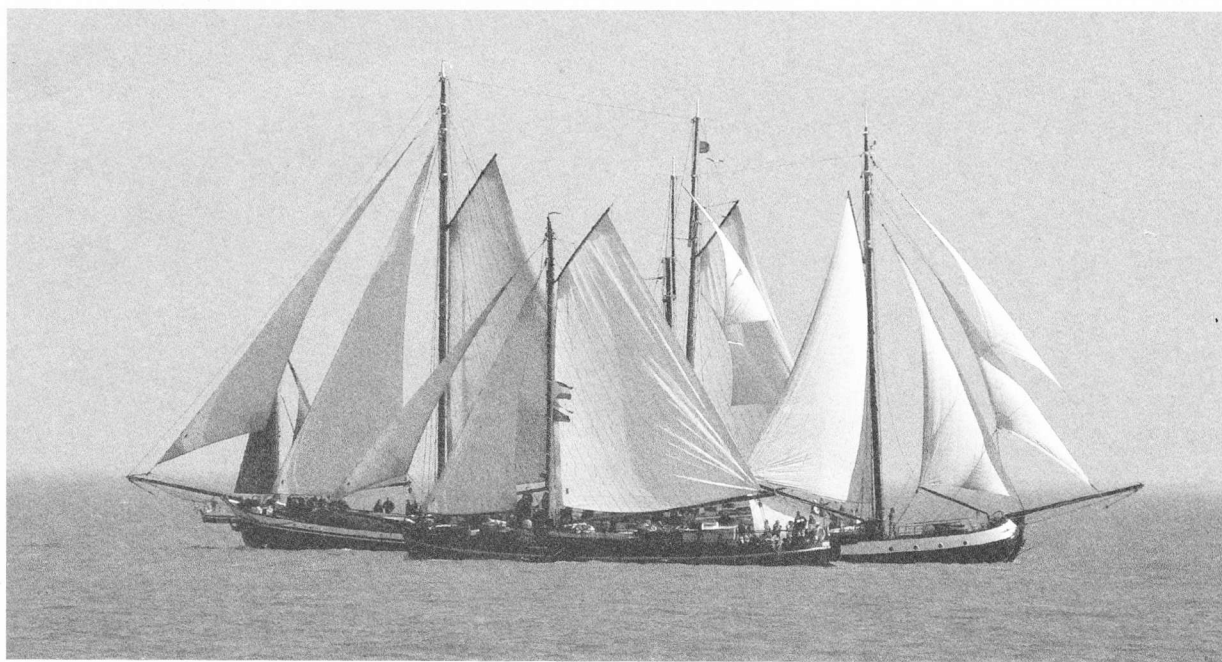
Onder hoofdstuk 7 wordt een fictieve ontmoeting van twee mensen in 2050 beschreven die genieten van Hoorn nadat de stadsvisie kennelijk is voltooid. Beiden kijken naar de paalwoningen in het Markermeer bij de Hulk. Even verder dwalen hun blikken naar de drijvende woonwijk bij de Schelphoek. Valse toekomstmuziek? Verborgene verlangens van een gemeentebestuur? Het is maar fictie en het zal nooit werkelijkheid worden. Daarvoor staan wetten en praktische bezwaren in de weg. In het streekplan Noord-Holland Noord wordt het kustgebied waarin de Hulk ligt, als uitsluitingsgebied aangegeven. Het

valt bovendien onder de Vogel- en Habitat richtlijn en staat onder de invloed van de Natuurbeschermingswet.

Die barrière zal niet gesloopt kunnen worden.

De uitwerking van de stadsvisie zal onze aandacht vragen. Het gaat niet alleen om de aantasting van het open water door buitendijkse woningbouw, maar er zijn ook plannen voor een aanpak van de Westerdijk en het Oostereiland. Een onzorgvuldige en/of grootschalige aanpak zou schade kunnen aanrichten.

Wij wachten af..... ■

Nieuws van Boskalis

Bij het uitbaggeren van vaargeulen wordt meestal een laag slib van de bodem gehaald. Daarbij leidt het bodemleven flinke schade. Deels verdwijnt het ter plaatse, deels verstoort slibopwerveling de wijde omgeving voor langere tijd. Boskalis heeft er iets op gevonden: Beaudredge. Dat staat voor baggeren van onderen op. Niet het slib maar de laag eronder wordt weggezogen zodat toch op diepte wordt gekomen. Dat is mooi bij een

gezonde bodem. Minder aardig wordt het bij vervuilde bodems waarvan we er in ons land als gootsteenputje van Europa zoveel hebben. Beaudredge maakt het immers mogelijk van onderaf schoon zand en grind te winnen zonder het slib aan te roeren.

De noodzaak om het giftige slib op te ruimen en boven water op te slaan kan daardoor naar de toekomst worden verschoven terwijl er

toch schoon zand en grind wordt gewonnen. De giftige tijdbom mag niet blijven doortikken.

De opbrengsten van zand en grind moeten worden besteed aan het onschadelijk maken van het slib. Zo worden saneringsoperaties minder duur en komt er misschien nog eens wat van. ■

Marten Bierman

De IJsselmeervereniging dankt de stichting Doen.....

..... voor de financiële steun die er mede toe heeft bijgedragen dat de samenwerking met Landschap Noord-Holland, de Waddenvereniging, It Fryske Gea en Het Flevo-landschap nu voortvarend vorm krijgt in de stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer (VBIJ).

Lid worden van de IJsselmeervereniging.

Wilt u dat het IJsselmeer open blijft! Word dan lid van de vereniging!

- Ik word voor € 21,50 per jaar lid van de IJsselmeervereniging en ik ontvang 3 keer per jaar de IJsselmeerberichten.
- Ik word voor € 12,- per jaar donateur van de IJsselmeervereniging en ontvang dan géén IJsselmeerberichten.

NAAM: _____

ADRES: _____

POSTCODE EN WOONPLAATS: _____

TELEFOON _____

EMAIL: _____

De acceptgiro voor het lidmaatschap/donateurschap wordt u zo snel mogelijk toegezonden.

Stuur deze bon op naar:
IJsselmeervereniging
Postbus 1
1135 ZG Edam
www.ijsselmeervereniging.nl

voor vragen kunt u altijd bellen naar:
0251-362 753, faxen naar: 0251-652 422
of mailen naar:
r.franzen@landschapnoordholland.nl of
s.luger@landschapnoordholland.nl

Het lidmaatschap gaat u aan voor minimaal één jaar en kunt u één maand voor het einde van het kalenderjaar schriftelijk (mag ook per email of fax) opzeggen. Informatie over jaarlijkste schenkingen kunt u in het derde nummer van IJsselmeerberichten verwachten.